

Briuselis, 2018 m. gegužės 24 d.
(OR. en)

9236/18

Tarpinstitucinė byla:
2016/0359 (COD)

JAI 488
JUSTCIV 121
EJUSTICE 61
ECOFIN 478
COMPET 359
EMPL 232
SOC 295
CODEC 827

PRANEŠIMAS

nuo: Pirmininkaujantios valstybės narės
kam: Tarybai

Ankstesnio
dokumento Nr.: 8830/18 + ADD1
Komisijos dok. Nr.: 14875/16

Dalykas: Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl prevencinio restruktūrizavimo mechanizmų, antrosios galimybės ir priemonių restruktūrizavimo, nemokumo ir skolų panaikinimo procedūrų veiksmingumui gerinti, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2012/30/ES
- Dalinis bendras požiūris

I. ĮVADAS

2016 m. lapkričio 23 d. laišku Komisija perdavė Tarybai ir Europos Parlamentui pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl prevencinio restruktūrizavimo mechanizmų, antrosios galimybės ir priemonių restruktūrizavimo, nemokumo ir skolų panaikinimo procedūrų veiksmingumui gerinti, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2012/30/ES (siūlomą Nemokumo direktyvą).

Pasiūlymas grindžiamas Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 53 ir 114 straipsniais, todėl jam taikytina įprasta teisėkūros procedūra.

Pasiūlymas yra vienas iš svarbiausių siektinų tikslų pagal kapitalo rinkų sąjungos planą ir bendrosios rinkos strategiją. Jo tikslas – sumažinti didžiausias kliūtis laisvam kapitalo judėjimui, kylančias dėl valstybių narių restruktūrizavimo ir nemokumo sistemų skirtumų, ir užtikrinti, kad finansinių sunkumų patiriančios perspektyvios įmonės ir verslininkai turėtų galimybę pasinaudoti veiksmingomis prevencinėmis restruktūrizavimo ir antrosios galimybės procedūromis, kartu apsaugant teisėtus kreditorių interesus.

Pagal Komisijos aiškinamąjį memorandumą pasiūlymu siekiama suderinti įvairius svarbius interesus – skolininkų, kreditorių, darbuotojų ir plačiosios visuomenės – paliekant valstybėms narėms tam tikrą lankstumo galimybę įgyvendinant direktyvą nacionalinėje teisėje.

Su bankų sąjunga susijusio Komisijos darbo kontekste pasiūlymu taip pat siekiama prisidėti prie to, kad būtų užkirstas kelias neveiksnių paskolų kaupimuisi.

Pirmininkaujanti Bulgarija šį dokumentą įtraukė į savo svarbiausius prioritetus teisėkūros srityje.

Remdamasi 2017 m. birželio mėn. (dok. 9316/17) ir gruodžio mėn. (dok. 15201/17) Taryboje įvykusių politinių debatų rezultatais, Civilinės teisės klausimų darbo grupė (nemokumas) sparčiai tęsė svarstymus dėl siūlomos direktyvos.

Per svarstymus pirmininkaujanti Bulgarija daugiausia dėmesio skyrė tam, kad būtų rastas tinkamas kompromisas dėl III antraštinės dalies (Skolų panaikinimas ir draudimas verstis veikla), IV antraštinės dalies (Priemonės restruktūrizavimo, nemokumo ir skolų panaikinimo procedūrų veiksmingumui didinti) ir V antraštinės dalies (Restruktūrizavimo, nemokumo ir skolų panaikinimo procedūrų stebėseną).

Atsižvelgdama į didelę pažangą, padarytą svarstymų Civilinės teisės klausimų darbo grupėje (nemokumas) metu, pirmininkaujanti valstybė narė laikosi nuomonės, kad galima susitarti dėl dalinio bendro požiūrio dėl siūlomos direktyvos III, IV ir V antraštinių dalių ir keleto konstatuojamųjų dalių. Su tomis antraštinėmis dalimis susijusios sąvokų apibrėžtys, t.y. „verslininkas“ ir „visiškas skolų panaikinimas“, taip pat įtrauktos į šių antraštinių dalių kompromisinį tekstą.

Dėl likusių antraštinių dalių (I, II ir VI) ir likusių konstatuojamųjų dalių toliau bus diskutuojama techniniu lygiu vėliau.

2018 m. gegužės 23 d. Nuolatinių atstovų komitetas pareiškė bendrą pritarimą pirmininkaujančios valstybės narės pateiktam kompromisiniam tekstui (pagrindiniai jo elementai išdėstyti šio pranešimo priede) ir nusprendė pateikti šio pranešimo 1 papildyme išdėstytą kompromisinį tekstą Tarybai, kad Taryba jį patvirtintų kaip dalinį bendrą požiūrį dėl pasiūlymo III, IV ir V antraštinių dalių.

Europos Parlamentas svarsto šį dokumentą JURI komitete. Tikėtina, kad dėl pranešimo projekto komitete bus balsuojama 2018 m. liepos mėn.

II. IŠVADA

Atsižvelgiant į tai, kad svarbu išlaikyti šią subtilią pusiausvyrą, Tarybos prašoma:

- a) šio pranešimo 1 papildyme išdėstytą dalinio bendro požiūrio dėl pasiūlymo III, IV ir V antraštinių dalių projektą patvirtinti kaip kompromisinį tekstą;
- b) atkreipti dėmesį, kad dėl likusių I, II ir VI antraštinių dalių dar bus toliau diskutuojama techniniu lygiu ir vėliau jos bus pateiktos Tarybai, kad Taryba jas patvirtintų kaip bendrą požiūrį.

SVARBIAUSI KOMPROMISINIO TEKSTO ELEMENTAI

A. Skolų panaikinimas

a) Galimybė pasinaudoti skolų panaikinimo priemone

Valstybės narės nuo derybų pradžios apskritai pritarė principui, kad sąžiningiems verslininkams, kurie tapo nemokiais, turėtų būti suteikta antroji galimybė, praėjus tam tikram laikotarpiui panaikinant jų skolas. Kai kurios valstybės narės laikėsi nuomonės, kad tam, jog verslininkui būtų galima taikyti tokį skolų panaikinimą, jis visgi pirmiau turėtų būti paskelbtas nemokiu. Tos valstybės narės nenorėjo būti įpareigosotos suteikti galimybę verslininkams pasinaudoti visišku skolų panaikinimu jau tada, kai jis yra per daug įsiskolinęs, bet dar nėra nemokus.

Atsižvelgiant į tai, kompromisiniame tekste reikalaujama, kad valstybės narės numatytų bent vieną skolų panaikinimo procedūrą nemokiems verslininkams, kartu suteikiant valstybėms narėms galimybę nemokumo sąvoką aiškinti pagal nacionalinę teisę. Toks nacionalinis šios sąvokos aiškinimas gali apimti per didelio įsiskolinimo principą. Kita vertus, valstybėms narėms taip pat bus leidžiama reikalauti, kad veikla, su kuria yra susijusios skolos, būtų nutraukta.

b) Skolų panaikinimo laikotarpis

Valstybės narės laikėsi skirtingų nuomonių dėl to, kokia turėtų būti laikotarpio iki tol, kol skolininkas yra visiškai atleidžiamas nuo skolų, trukmė, ir kokių momentu šis laikotarpis turėtų būti pradedamas skaičiuoti. Nors daug valstybių narių pritarė Komisijos siūlomam maksimaliam trejų metų trukmės laikotarpiui, kita valstybių narių grupė laikėsi nuomonės, kad toks terminas yra per trumpas.

Siekiant rasti kompromisą tarp šių priešingų pozicijų, kompromisiniame tekste nustatyta bendra taisyklė, kad skolų panaikinimo laikotarpio trukmė turėtų būti ne ilgesnė nei treji metai. Tačiau tekste sudaryta daug galimybių valstybėms narėms savo nacionalinėje teisėje apibrėžti situacijas, kuomet galimybės pasinaudoti skolų panaikinimo procedūra yra ribojamos, kuomet laikotarpis gali būti pratęsimas arba skolų panaikinimas gali būti atšauktas. Be to, valstybės narės gali pagal nacionalinę teisę neleisti tam tikrų rūšių skoloms taikyti skolų panaikinimo galimybes.

c) Skolų panaikinimo laikotarpio pradžia

Skolų panaikinimo laikotarpio pradžia pasirodė esantis svarbus diskusijų elementas, kadangi nemokumo ir restruktūrizavimo procedūros įvairiose valstybėse narėse labai skiriasi. Nors Komisija pasiūlė atskirti procedūrą, pagal kurią likviduojamas verslininko turtas, ir procedūras, pagal kurias sudaromas skolų gražinimo planas, nemažai valstybių narių nurodė turinčios procedūras, pagal kurias numatytas ir likvidavimas, ir skolų gražinimo planas.

Kompromisiniu tekstu siekiama sudaryti vienodas sąlygas taikant visų tipų procedūras: jame numatyta galimybių valstybėms narėms, kuriose numatytos procedūros, kurios apima skolų gražinimo planą, turto realizavimą ar šių priemonių derinimą, ir valstybėms narėms leidžiama laisvai rinktis iš šių alternatyvių priemonių įgyvendinant šias nuostatas.

B. Priemonės restruktūrizavimo, nemokumo ir skolų panaikinimo procedūrų veiksmingumui didinti

a) Teismai ir administracinės institucijos

Valstybės narės pačioje derybų pradžioje nurodė, kad direktyva turėtų būti laikomasi valstybių narių procedūrinės autonomijos principo. Teisminių institucijų organizavimas yra svarbus šios procedūrinės autonomijos elementas. Kita vertus, esama akivaizdaus ekonominio poreikio, kad nemokumo procedūros būtų nagrinėjamos veiksmingai ir kad tai atliktų tinkamai apmokyti teisėjai, turintys būtiną kompetenciją.

Atsižvelgiant į tai, kad valstybių narių teisminių institucijų organizavimas yra politiškai opus klausimas, kompromisiniame tekste apsiribojama tik principu grindžiamu požiūriu ir reikalaujama, kad teismų ir administracinių institucijų nariai, užsiimantys nemokumo, restruktūrizavimo ir skolų panaikinimo procedūromis, būtų tinkamai apmokyti ir turėtų būtiną kompetenciją. Jame taip pat reikalaujama, kad procedūra būtų vykdoma veiksmingai. Tačiau valstybėms narėms paliekama plačių galimybių aiškinti, kaip įgyvendinti šias nuostatas.

b) Restruktūrizavimo, nemokumo ir skolų panaikinimo procedūrų specialistai

Derybų metu valstybės narės beveik vieningai nurodė, kad Komisijos pasiūlyme išdėstyti reikalavimai, susiję su restruktūrizavimo, nemokumo ir skolų panaikinimo procedūrų specialistų paskyrimu, atranka, priežiūra bei darbo užmokesčiu, yra pernelyg aprašomojo pobūdžio. Kaip ir nuostatų, susijusių su teismų ir administracinių institucijų veiksmingumu, atveju, valstybės narės paprašė vadovautis labiau principu grindžiamu požiūriu.

Todėl kompromisiniame tekste nuostatos yra supaprastintos, nustatyta keletas bendrųjų principų, kuriais turi vadovautis valstybės narės savo nacionalinėse teisinėse sistemose, kiek tai susiję su specialistų paskyrimu, atranka, priežiūra ir darbo užmokesčiu. Į šias nuostatas įtraukti reikalavimai, susiję su specialistų mokymu ir kompetencija, taip pat su specialistų paskyrimo konkrečioje byloje tinkamumo kriterijais. Tekste taip pat reikalaujama, kad valstybės narės prižiūrėtų specialistus ir nustatytų veiksmingas netinkamai savo pareigas atliekančių specialistų atskaitomybės užtikrinimo priemonės. Tačiau valstybėms narėms leidžiama plačiai aiškinti, kaip jos turi laikytis šių nuostatų.

c) Elektroninių ryšio priemonių naudojimas

Nors visos valstybės narės iš esmės pritaria principui, kad procedūroje dalyvaujantys subjektai turėtų galėti tam tikrus procedūros etapus atlikti skaitmeniniu būdu, daug valstybių narių įspėjo, kad gerai veikiančios elektroninės sistemos įdiegimas užtruktų ilgai ir turėtų didelį poveikį nacionaliniams biudžetams. Nors nemažai šalių imasi veiksmų procedūroms skaitmeninti, didelė valstybių narių grupė paprašė ilgesnio laikotarpio šiai nuostatai įgyvendinti, taip pat, kad atitinkamų procedūrinių veiksmų skaičius būtų apribotas tais veiksmais, kuriuos galima atlikti per pagrįstą laikotarpį ir kurie yra susiję konkrečiai su procedūromis, susijusiomis su restruktūrizavimu, nemokumu ir skolų panaikinimu.

Nors pagal kompromisinį tekstą valstybės narės tebeturi sudaryti galimybes tam tikrus procedūrinius veiksmus atlikti skaitmeninėmis priemonėmis, jame ši nuostata apribojama tik procedūriniais veiksmais, kuriuos galima pagrįstai atlikti per tam tikrą laikotarpį. Šios nuostatos įgyvendinimo laikotarpis taip pat buvo pratęstas nuo 3 iki 5 metų bendrai ir iki 7 metų skundų ir apeliacijų teikimo atvejais.

C. Restruktūrizavimo, nemokumo ir skolų panaikinimo procedūrų stebėseną

Nors valstybės narės pritarė principui, kad patikimi ir palyginami duomenys yra naudingi siekiant stebėti nacionalinių nemokumo ir restruktūrizavimo procedūrų veiksmingumą ir nustatyti, kuriose srityse reikia imtis veiksmų, dauguma valstybių narių nurodė, kad duomenys, kurių prašoma Komisijos pasiūlyme, yra pernelyg aprašomojo pobūdžio, juos būtų labai sudėtinga surinkti ir jie nebūtų palyginami. Todėl valstybės narės susitarė, jog reikia, kad ši nuostata būtų apribota tik esminiais duomenimis, pagal kuriuos Komisija galėtų ekstrapoliuoti atitinkamą informaciją.

Todėl kompromisiniame tekste ši nuostata supaprastinta ir joje numatyta, kad valstybės narės turi pateikti tik tuos duomenis, kuriuos jos laiko įmanomais surinkti.